

Jaarverslag

2013

 NHOUD

Voorwoord	3
Presentatie & Exposities	5
Collectie	7
Educatie & Activiteiten	9
Marketing & Communicatie	12
Czaar Peterhuisje	14
Cijfers en Feiten	16
Vrienden	17
Fondsen & Sponsors	18
Bestuur	19
Bijlagen	20

V OORWOORD

Het was een bijzonder Museumjaar voor het Zaanse Museum. Door het Vriendschapsjaar Nederland – Rusland 2013 was het voor het Zaanse Museum een grote kans om ook dit jaar het Czaar Peterhuisje in de spotlights te zetten. We hebben dan ook met het gehele team voor een prachtig museumjaar gezorgd met mooie tentoonstellingen, sprankelende evenementen, prachtige educatieve projecten en restauraties. En wederom: meer bezoek!

Het jaar 2013 was het jaar van de vele nationale en internationale vooral Russische contacten, waaronder de bijzondere ontmoeting met President Poetin en de overhandiging van de presse-papier tijdens de opening van het bilaterale jaar. Daarnaast was het de samenwerking met de Summa Group, Russische sponsor restauratie Czaar Peterhuisje, de Hermitage Amsterdam, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Defensie, die een replicaproject van het Czaar Peterhuisje realiseerde. Bij de realisatie van de replica was het museum nauw betrokken. Het Zaanse Museum heeft een presentatie gemaakt (in eigen beheer) voor de replica van het Czaar Peterhuisje, welke nu zichtbaar is in het immense Kolomenskoye Museum met jaarlijks ca. 6 miljoen bezoekers in Moskou! Bij de laatste gelegenheid, de afsluiting van het Vriendschapsjaar, had ik het genoegen een van de gasten te zijn aan de lunch met het Koninklijk paar op de Nederlandse Ambassade en aanwezig te zijn bij de Informal Business Meeting van de Captains of Industry van Nederland en Rusland om te lobbyen voor de tweede fase van het restauratieproject van het Czaar Peterhuisje.

Uit deze bijzondere momenten blijkt dat een belangrijk onderdeel van ons beleid is de kansen die zich voor doen te omarmen, zeker in deze tijd van bezuinigingen. Dit heeft geleid tot een duidelijk beeld van een bruisend en inspirerend museum op de Zaanse Schans waar het goed toeven is. Het is bij de beleidsmakers van de gemeente niet onopgemerkt gebleven en zij hebben ons dan ook de spilfunctie toebedeeld om samen met zowel culturele als commerciële instellingen de Zaanstreek op de kaart te zetten in de Metropoolregio.

Publiek en Presentatie

Dat de 70.000 bezoekers in 2013 gehaald zouden worden, hadden wij niet durven dromen. Bezoek aan het Zaanse Museum en het Czaar Peterhuisje was hoger dan vorig jaar. De restauratie van het Czaar Peterhuisje met een geheel vernieuwde presentatie en de vele nationale en internationale media-aandacht die het heeft gekregen hebben mede daaraan bijgedragen. Daarnaast was er de diversiteit aan tentoonstellingen in het Zaanse Museum, zoals *HollAnders*, een tentoonstelling van kunstenaars met een beperking geïnspireerd door de Zaanstreek i.s.m. met de zorgorganisatie Amerpoort, *Alles is er al, het wacht om gezien te worden*, een foto-expositie van de Zaanse fotografe Marjolein Lensink-Neijzing, *Acht fantastische dagen* over het verblijf van tsaar Peter de Grote in Zaandam en de foto-expositie *Positief Beeld*, een overzicht van het werk van Peter Marcuse uit de jaren '50 en '60. Ook waren de originele aquarellen van de plaatjes uit de Verkade Albums *Mijn aquarium*, *De bloemen in onze tuin* en *Kamerplanten* te zien in het Verkade Paviljoen.

Met de komende herinrichting van het hoofdgebouw van het Zaanse Museum kan het bezoekersaantal nog steeds doorgroeien.

Collectie

Het Zaanse Museum heeft de zorg voor de collectie ook op locatie. Door de restauratie van het Czaar Peterhuisje en de verbouwing van het Honig Breethuis was het noodzakelijk de collectie elders op te slaan. Deze twee projecten van uitruimen en uiteindelijk het inrichten van de presentatie is met verve door het museum opgepakt en samen met stagiaires en vrijwilligers tot stand gebracht. Met op beide locaties een prachtig resultaat!

Bovendien worden enkele belangrijke topstukken uit de collectie gerestaureerd die straks permanent te zien zijn in de komende nieuwe presentatie. Één daarvan is het familieportret van Jan de Bray dat lange tijd in het depot heeft gehangen. Ook de schenking van het schilderij met de fabriek van Meneba aan de Zaan en het Zaanse meisje worden schoongemaakt. Dit zou de start kunnen zijn van een ambitieus restauratieproject van de Zaanse collectie dat vele jaren in beslag zal nemen en waar externe financiële middelen voor geworven zullen moeten worden. Het doel is tenslotte de collectie zichtbaar te maken in al zijn glorie voor een groot publiek!

Activiteiten en educatie

De intensieve samenwerking met Zaanstreek Marketing heeft geleid tot een Zaans – Ruslandjaar waarbij het Czaar Peterhuisje het icoon was. Door de gehele Zaanstreek zinderde het van activiteiten met een Russisch tintje, zo ook in het museum. Bij de tentoonstellingen werden allerlei activiteiten en workshops aangeboden die veel belangstelling trokken. Het zijn deze activiteiten waarmee het museum steeds weer onder de aandacht van het publiek wordt gebracht.

Het educatieve aanbod, dat de afgelopen jaren is opgebouwd, is rijk en divers. Er zijn dan ook vele scholen uit de Zaanstreek en omgeving die het museum bezoeken met hun leerlingen. Het Kunst-in-school programma dat jaarlijks speciaal ontwikkeld wordt, kreeg ook dit jaar een hoge waardering van de docenten.

Er is gestart met het ontwikkelen van nieuwe educatieve programma's die aansluiten op de nieuwe presentatie van het museum. Het is een kans om met een geheel vernieuwd aanbod de scholen wederom te verleiden het Zaans erfgoed onder de aandacht van de leerlingen te brengen.

Tenslotte

Er is heel hard gewerkt in 2013, aan dagelijkse zaken, aan speciale presentatie-, educatie-, restauratie- en bouwprojecten en aan de voorbereidingen voor de herinrichting van het Zaans Museum. Terugkijkend was het een prachtig jaar met een dynamiek die zijn weerga niet kent!

Fokelien Renckens-Stenneberg
Directeur Zaans Museum

P RESENTATIE & EXPOSITIES

HollAnders 20.09.2012 - 08.04.2013

De tentoonstelling 'HollAnders, kunstenaars met een beperking geïnspireerd door de Zaanstreek' werd een week verlengd om ook tijdens het Museumweekend van 6 en 7 april nog te zien te zijn.

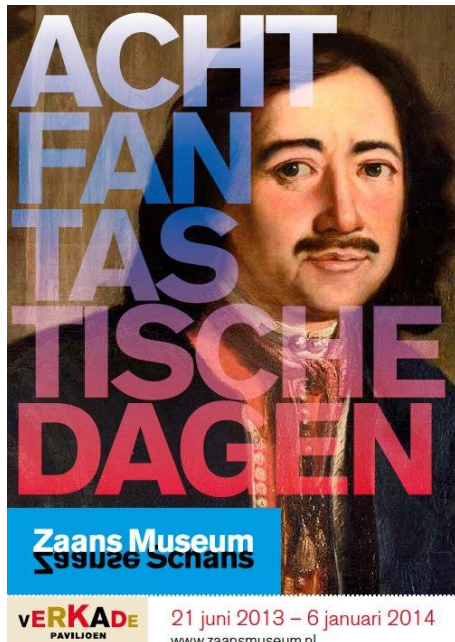
Op 10 januari vertoonde Koffietijd een item over de tentoonstelling. Maandag 8 april zijn de werken ingepakt om te worden opgehaald door de kopers. De overgebleven werken zijn geretourneerd naar Jans Pakhuys in Amersfoort. Het aantal werken dat is verkocht bedraagt 35 stuks.

Alles is er al, het wacht om gezien te worden 26.04.2013 - 01.09.2013

Met de tentoonstelling 'Alles is er al, het wacht om gezien te worden' laat fotografe Marjolein Lensink-Neijzing zien dat fotograferen alles te maken heeft met de kunst van het kijken en slechts in beperkte mate afhankelijk is van de gebruikte techniek. Marjolein heeft een eigen kijk op dagelijkse zaken en ziet daardoor precies die dingen waar anderen aan voorbijgaan. Dat de techniek een ondergeschikte rol speelt, blijkt wel uit het feit dat alle foto's zijn gemaakt met een mobiele telefoon en alleen bewerkt met de Instagram App.

Acht Fantastische Dagen 21.06.2013 - 05.01.2014

Acht fantastische dagen is een expositie over het legendarische bezoek van de Russische tsaar Peter de Grote aan Zaandam in 1697. In de tentoonstelling zijn veel stukken te zien die al jaren in het depot lagen, zoals schilderijen met Peter de Grote uit de ZOV-collectie en kleding. De objecten uit de eigen collectie van het Zaans Museum en de relikwieën, geschonken door het Kolomenskoye museum, vertellen het fantasierijke verhaal en doorbreken de ontstane mythe over het bezoek.

De expositie neemt de bezoeker mee naar Zaandam 1697, waar het bezoek van de tsaar vanuit een nieuw perspectief beleefd wordt: dat van de Zaankanter. Het bezoek duurde slechts acht dagen, maar heeft door de eeuwen heen mythische vormen aangenomen.

Positief Beeld 10.10.2013 - 30.06.2014

Op de tachtigste verjaardag van de fotograaf Peter Marcuse, opende zijn tentoonstelling 'Positief Beeld'. In de tentoonstelling staat een vitrine met verpakkingen uit de collectie uit naoorlogse periode van Lassie, Honig, Albert Heijn, Hilko, Bruynzeel en Forbo.

Na de tweede wereldoorlog was de vraag van de Zaanse industrie groot genoeg voor een gespecialiseerde fotograaf. In deze pioniersfase was Peter Marcuse de eerste Zaanse beroepsfotograaf die zich op de industrie richtte. Zijn beelden tonen een tijd van optimisme en geloof in vooruitgang. Alle aspecten van reclame, communicatie, documentatie en vormgeving komen aan de orde.

Vocaal Lab 14.09.2013 - 22.09.2013

Voor bezoekers van het Zaanse Museum was er tien dagen lang een presentatie te bewonderen op de vide, samengesteld door het Vocaal Lab. De reizende tentoonstelling 'She's me' sloot aan bij het Nederland-Ruslandjaar. Kunstenaar Ludo Winkelman heeft samen met een geluidskunstenaar een installatie gemaakt van zes was-schilderijen met geluidsfragmenten.

Verkade Paviljoen

Op 21 en 22 januari vond het groot onderhoud aan de machines van het Verkade Paviljoen plaats, uitgevoerd door medewerkers van Royal Duyvis Wiener in samenwerking met onze eigen technische dienst en vrijwilligers.

De jaarlijkse schouw van het Verkade Paviljoen vond plaats op 28 maart en is naar alle tevredenheid verlopen.

Honig Breethuis

Voor het jaar 2013 stond het door de gemeente geplande groot onderhoud van het Honig Breethuis op de agenda. Door achterstallig onderhoud zijn er de afgelopen jaren veel lekkages geweest, waaronder ook de collectie te lijden had. Omdat in het bestek de vervanging van dak en ramen wordt genoemd, is besloten om alle werken uit het huis te halen en zo de collectie veilig te stellen en de aannemer goede werkruimte te verschaffen. De Gemeente Zaanstad heeft de verhuizing, uitgevoerd door Kortmann Art Packers, gefinancierd. Na de restauratie eind augustus zijn de objecten teruggeplaatst.

Op 27 februari vond de jaarlijkse schouw plaats van Honig Breethuis.

Restauratie

Er is een fichu (ZOV-08529) uit de collectie met de hand gewassen om te kunnen presenteren in de tentoonstelling 'Acht fantastische dagen'. Van de gehele textielcollectie zal een dossier worden aangelegd, om op te nemen in een restauratie- en conserveringsplan.

Aan schilderijenrestauratoren Boeijink en Boekel te Haarlem is toestemming gegeven om drie schilderijen te restaureren. Het betreft het schilderij van het Zaanse meisje door Margarethe Josephine Elisabeth Franco-Cohen Gosschalk (ZM-17308) en twee werken die straks een prominente rol krijgen in de herinrichting: 'De fabrieken van Wessanen' door Cees Bolding (ZM-17298) en 'het familieportret van de Lange' door Jan de Bray (ZOV-01254).

Herinrichting

In januari is gestart met de conceptfase voor de herinrichting. Ontwerpbureau Pronkstudio is uitgenodigd om de vormgeving (ontwerp en realisatie) op zich te nemen en het bureau Rapenburg Plaza lichtontwerp & mediasturing, om het technisch proces te verzorgen.

Bij de voorbereidingen voor het tot stand komen van een nieuwe presentatie voor het museum zijn verschillende concepten besproken. Sinds de opening van het Verkade Paviljoen staan daarbij twee uitgangspunten als een paal boven water: het museum moet meer aansluiting hebben bij de presentatie van Verkade en het gebouw moet beter benut worden. Daarbij is de museale visie van het Zaans Museum onveranderd: alle verhalen, belevenissen, vormen, vormgevingen, (overdrachts-) technieken, communicatiemiddelen, etc. komen voort uit de collectie.

Voor de te realiseren presentatie binnen de herinrichting van het Zaans Museum is vooral aandacht voor de presentatie die nu als werktitel 'De Zaanstreek maakt het' heeft. Het belangrijkste onderwerp hierin is de streek als industriegebied. Deze tentoonstelling wordt verdeeld over de vier plateaus in het museum, waarbij vier domeinen die van belang zijn bij de industrie steeds in meer of mindere mate aan bod komen: plek, middelen, arbeid en product. De plek kan gevisualiseerd worden door de vele landschapsschilderijen en tegeltaleaus. De middelen slaan op het productieproces, het daadwerkelijke maken. De arbeid vertegenwoordigt de menselijke component, waarbij de mens de aanjager is voor actie bij het publiek en dus als een ondernemer gepresenteerd wordt. Ten slotte is het product de resultante van de andere drie domeinen en zal dan ook gepresenteerd worden als zodanig door fysiek boven het verhaal gepresenteerd te worden.

De planning is om in voorjaar 2014 te starten met de eerste fase van de herinrichting.

Onderzoek, documentatie en registratie

Onderzoek naar de eerste objecten, die de Zaanlandse Oudheidkamer vanaf de opening in 1892 heeft ontvangen, hangt samen met het onderzoek naar de tentoonstelling van 1874 en de verbeelding daarvan in de tweede fase van de herinrichting van het museum.

Het onderzoek van de Nederlandse Museumvereniging naar museale verwervingen vanaf 1933 is afgerond. Het Zaans Museum deed hieraan mee en heeft in de collectie geen dubieuze herkomst kunnen vinden. Het onderzoeksteam was zeer onder de indruk over de wijze waarop het onderzoek in het Zaans Museum heeft plaatsgevonden.

Alle landschappen en bijna alle portretten uit de collectie zijn gefotografeerd.

De catalogus van 1914, de eerste catalogus van de voorwerpen in de oudheidkamer en voorloper van de collectie van het Zaans Museum, is ingevoerd in de computer.

Er is een begin gemaakt met het opschonen van de bibliotheek en het met terugwerkende kracht invoeren van nieuwe boeken. Tevens wordt een plan gemaakt voor het koppelen van de objectdocumentatie aan Adlib. Ter voorbereiding op de implementatie van Adlib Kiosk als digitaal tekstsysteem in de herinrichting, is een werkgroep opgericht ter invoering van de begeleidende teksten in Adlib. De werkgroep houdt zich bezig met het vullen van het collectieregistratieprogramma Adlib met publieksgerichte teksten. Tot voorheen werd Adlib niet voor publieksdoeleinden gebruikt, maar door het gebruik van Adlib Kiosk wordt deze mogelijkheid geboden.

Er heeft vooronderzoek plaatsgevonden naar de registratie van de ongeregistreerde Verkade-objecten in depot 2 van het Verkade Paviljoen. Het plan zal de komende tijd gebruikt worden voor het inzetten van stagiaires.

Ten behoeve van de Museumregistratie is als een onderdeel van het Collectieplan een Registratieplan geschreven.

Rabobank Museumbus

In 2013 bracht de Rabo Bus voor het laatste jaar leerlingen van basisscholen uit de Zaanstreek naar het Zaans Museum. Alle groepen 3 en 4 uit de Zaanstreek werden met de grote gele Amerikaanse schoolbus opgehaald van school om in het museum als echte kunstenaars aan de slag te gaan.

KIS project HollAnders

De eerste maanden van het jaar 2013 was er een kunsteducatieproject in het Zaans Museum. Dit jaar was het uitgangspunt van de educatieve les de tentoonstelling 'HollAnders'. De opdrachten spraken zeer tot de verbeelding.

Schoolprogramma Anastasia

In 2013 vierde Zaanstad het Nederland-Ruslandjaar. FluXus bracht in samenwerking met het Zaantheater, Cultuurmenu Zaanstreek, Czaar Peterhuisje en het Zaans Museum een bewerking van het bekende verhaal van de Russische prinses Anastasia als familiemusical op de planken.

Kinderen van de Zaan, een operarondgang in het Zaans Museum

Met de subsidie van de provincie Noord-Holland kon dit schooljaar een lang gekoesterde wens in vervulling gaan: een opera gezongen door en gemaakt samen met kinderen van groep 6. De vier mini-opera's waren op zaterdag 13 en zondag 14 april te zien in het Zaans museum in een besloten voorstelling voor de ouders en genodigden van de leerlingen, de provincie en het Zaans Museum.

Theaterschool Theatermijn speelt Russisch Bezoek

De theaterklassen van de Theatermijn hebben met teksten van Russische schrijvers speciaal voor het Czaar Peterhuisje een voorstelling gemaakt. De personages kwamen tot leven in dit eeuwenoude huisje en brachten nieuwe Russische verhalen.

Stichting Monumenten Spreken

Met de stichting Monumenten Spreken is een samenwerking gestart, in de aanloop naar 2015 wanneer 70 jaar vrijheid wordt gevierd. De films die de stichting maakt over 27 oorlogsmonumenten zullen in première gaan in het Zaans Museum.

Zondag 27 januari 2013, Holocaust Memorial Day, de dag dat Auschwitz in 1945 werd bevrijd, was dit jaar een bijzondere dag voor het Zaans Museum. Niet alleen werden er twee nieuwe films van Monumenten Spreken vertoond, ook gaf een derde film de aanleiding voor de overhandiging van een Yad Vashem onderscheiding. De andere minidocumentaires die werden vertoond hadden eveneens een thema dat aansluit bij de Jodenvervolging en het Nederlandse verzet.

Naschoolse opvang

Voor de naschoolse opvang is een speciaal arrangement ontwikkeld: toegang Zaans Museum inclusief een gratis workshop met limonade. Er was in de vakanties regelmatig vraag naar deze workshops door naschoolse opvang instanties.

Een positief beeld

Voor het kunst-educatieve programma 'Een positief beeld' rondom het werk van Peter Marcuse is tijdens de zomermaanden onderzoek gedaan naar media educatie in het basisonderwijs. Het educatief programma werd aangeboden vanaf eind oktober 2013 tot en met eind januari 2014.

Weekend van de Wetenschap

Op 5 en 6 oktober vond het landelijke 'Weekend van de Wetenschap' plaats. Zondag 6 oktober stond bol van de wetenschappelijke activiteiten voor kinderen in het Zaans Museum:

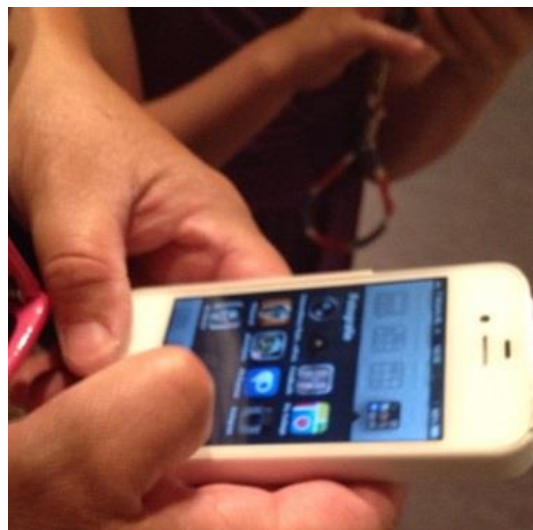
- Er was een Vraag-maar-raak-balie waar allerlei vragen over de collectie van het Zaans Museum konden worden gesteld.

- Marjolein Lensink gaf een Instagram Walk. De kinderen gingen met Marjolein mee naar buiten om de wereld op een andere manier op de foto te zetten.
- Niels Grobbe (PhD aan TU Delft) leerde de kinderen naar aanleiding van een kort filmpje alles over zijn vakgebied: aardlagen en trillingen. Vervolgens werden er in het museum met een speciaal apparaat trillingen gemeten.
- Presentator Maurice Lede van Het Klokhuis ging langs de activiteiten om van alles te vragen.
- Landschapsavontuur in de Kalverpolder. Speciaal voor deze dag was het educatief programma toegankelijk voor iedereen die op eigen gelegenheid meer over dit fascinerende landschap wilde weten.

Instagram Walk en Kidstawalk

Naar aanleiding van de tentoonstelling 'Alles is er al, het wacht om gezien te worden', gaf Marjolein Lensink meerdere keren een Instagram Walk. Voor kinderen was er de Kidstawalk. De resultaten van de Walks verschenen direct op een speciaal hiervoor aangemaakt facebook-account.

Speurroute Sinterklaas

Van 27 november t/m 5 december konden kinderen bij de balie een zaklamp en een Sinterklaas speurroute afhalen om al speurend door het Zaan Museum op zoek te gaan naar kleine jute zakjes met een reflecterende letter.

Sinterklaas

Dit jaar hebben een record aantal kinderen mee gedaan aan het Sinterklaasfeest op de Schans in samenwerking met het Zaan Museum: 120! De Schanszaal van het museum fungeert op die dag als verzamelplaats, waar de kinderen een kleurplaat kleuren, limonade drinken en wat pepernootjes eten. Dit jaar heeft een aantal kinderen van Muziekvereniging Krommenie een mooi optreden verzorgd.

Activiteiten kerstvakantie

In de kerstvakantie konden de kinderen een gratis speurtocht doen en een pakketje ouwel kopen om eetbare kerstkaarten te maken. Naast deze doorlopende activiteiten was een aantal andere workshops georganiseerd, te weten Sneeuwstorm en ijspret voor het knutselen van een winterboekje, een poppenvoorstelling speciaal afgestemd op de Verkadecollectie en een workshop chocosterren maken.

Workshops

- Bloemen van marsepein & Eetbare groeten uit de Zaanstreek
- Matroesjka schilderen

Speciale rondleiding blinden en slechtzienden in het Verkade Paviljoen

Een groep van zeven blinde en slechtziende mensen heeft een zeer geslaagd bezoek gebracht aan het Verkade Paviljoen.

Theater Delta Dua

De voorstelling van theatergroep Delta Dua was een kleinschalige productie rondom het Verkade blik uit Ambon. Een gitarist begeleidde het theaterspel van Nel Lekatompessy.

Overig

Opvallend is de stijging van de aanvragen van scholen buiten de Zaanstreek.

Door de op handen zijnde herinrichting van het Zaan Museum, staat het huidige educatieve aanbod enigszins onder druk. Dat vraagt om een herziening van het educatief beleid. De eerste stappen hiervoor zijn gezet en, in samenhang met de herinrichting, zal het meer vorm krijgen. Van belang daarbij zijn de eisen die vanuit het Cultuurmenu aan educatieve projecten gesteld worden.

Tijdens het Bilateraal Nederland-Ruslandjaar in 2013 organiseerde het Zaans Museum, in samenwerking met verschillende culturele instellingen, diverse activiteiten. Ook verzorgde het Zaans Museum speciale groepsarrangementen, die geheel in het teken stonden van Zaans-Russische ontmoetingen. Daarnaast was er een bijzondere samenwerking met Amsterdam Marketing in het kader van Amsterdam 2013.

Zaanse Museumkrant

Dit jaar kreeg het Zaans Museum van FC Groningen media opnieuw een gratis museumkrant aangeboden. In de krant was veel aandacht voor de activiteiten en tentoonstellingen die in de zomer- en najaar periode op het programma stonden. De oplage was 8.500 stuks en is door Huig Haverlag verspreid onder verschillende culturele, recreatieve en toeristische instellingen. Tevens is de krant neergelegd in het Museumcafé en uitgedeeld op de Uitmarkt.

Social media

Social media wordt ingezet voor een kijkje achter de schermen, actualiteiten in en om het museum, leuke weetjes over de collectie, informatie over activiteiten en tentoonstellingen, een prijsvraag, een wedstrijd, etc.

In 2013 is de social media uiteraard ingezet voor berichtgeving over de restauratie van het Czaar Peterhuisje. De Geheime dienst heeft iedere week een kort filmpje gemaakt, waardoor de bezoekers van onze website en social media sites het proces konden volgen. De filmpjes zijn op ons YouTube kanaal geplaatst (www.youtube.com/zaansmuseum).

Radio en tv

Er is in 2013 heel veel aandacht geweest vanuit de media, vooral rond de restauratie en heropening van het Czaar Peterhuisje. Zowel nationaal als internationaal zijn alle grote media gehaald:

nationale tv Rusland (meermalen), Hart van Nederland, Telegraaf, AD, RTVNH, een volledig item op AT5, een interview Noord Hollands Dagblad en radio interviews, en het televisieprogramma Koffietijd.

In het Zaans Museum werden opnames gemaakt door de Turkse TV-zender Samanyolu, voor het programma Aktuel Kamera. Er is ook extra beeld geleverd voor de montage. Hart van Nederland bezocht i.v.m. het bezoek van Poetin aan Nederland het Czaar Peterhuisje en zette in het item het huisje centraal. Er is ook een shooting geweest voor de Russische televisie

(Zvezdamedia) en ook is er een interview gegeven op het feit dat Poetin het Czaar Peterhuisje niet bezocht (ANP, RTVNH en diverse media). Een Amerikaanse filmploeg van Viking River Cruises heeft in het Czaar Peterhuisje opnames gemaakt in het kader van Peter de Grote. Ook was er op AT5 een reportage over de heropening en restauratie van het Czaar Peterhuisje. Verder is door Deutsche Press Agentur en veel Russische media (TV, kranten, tijdschriften) aandacht besteed aan het Czaar Peterhuisje en het Nederland-Ruslandjaar.

Kranten en Tijdschriften

Er zijn artikels verschenen in de Telegraaf, Elle Wonen uit Rusland en Fly magazine van KLM. Het tijdschrift Maarten besteedde in het april/mei nummer aandacht aan de Verkadeplaatjes; Maarten van Rossem is een liefhebber van de albums. Tom Verkade werd hiervoor geïnterviewd. En ook het Flow vakantieboek stond in het teken van plaatjes verzamelen. In een interview kreeg de Verkadecollectie ruim de aandacht. Op de website van Flowmagazine besteedde men ook aandacht aan de fototentoonstelling van Marjolein Lensink.

Het Czaar Peterhuisje kreeg de aandacht in het artikel 'Fietsen met de tsaar' in Trouw en in Dagblad De Limburger met het stuk 'Het huisje van de tsaar'. Tot slot maakte Plus magazine een reportage over Tsaar Peter de Grote, plaatste Trouw een paginagroot artikel over de tsaar Peterroute, en kwam het tijdschrift Monumentaal met een artikel over de restauratie van het Czaar Peterhuisje.

Overig

In het Verkade Paviljoen werden filmopnames gemaakt voor een promotiefilm Zaanse Schans en voor een zogenaamde Movical (een eindmusical in de vorm van een film) door een basisschool uit Uitgeest. Het tijdschrift Genealogie besteedde in een artikel aandacht aan het schilderij 'Man onder beer', waarvoor het Zaanse Museum beeld leverden.

Het Zaanse Museum is opgenomen in het magazine van busmaatschappij Connexion en het Czaar Peterhuisje is gratis opgenomen in de uitgave '77 schönste Orte Holland'.

Met het Noord Hollands Dagblad is een wekelijks artikel met prijsvraag geïnitieerd met betrekking tot de tentoonstelling 'Alles is er al. Het wacht om gezien te worden'. Naast de wekelijkse aandacht werd in het Noord Hollands Dagblad een dubbele pagina over de tentoonstelling geplaatst. Ook Dagblad Zaanstreek, Dichtbij en een fotomagazine plaatsten een artikel over de tentoonstelling. De fotografe Marjolein Lensink, werd geïnterviewd door Zaanradio en is te gast geweest bij Kunstgrepen.

Ook voor de tentoonstelling 'Acht fantastische dagen' was belangstelling vanuit de media. Er verscheen een dubbele pagina in het Noord Hollands Dagblad en was er vanuit het buitenland interesse voor de tentoonstelling. Er verscheen een artikel in zowel een Russisch als een Duits dagblad (Russia beyond the headlines). Ook op vertrek.nl en in het KLM magazine werd een uitgebreid artikel geplaatst.

Er is met het Noord Hollands Dagblad en Zaanradio een interview geweest over de vernieling van o.a. ramen van het Verkade Paviljoen en met het Noord Hollands Dagblad over de voorstelling She's Me. Met RTVNH zijn verschillende radio interviews geweest over de activiteiten, de tentoonstelling 'Acht fantastische dagen', het Czaar Peterhuisje en het minisymposium Mozarts Indiaanse Hollander.

Diverse (Russische en Estlandse) filmploegen bezochten het Czaar Peterhuisje.

In het Noord Hollands Dagblad is een interview verschenen over het nieuwe educatieve project en daarnaast was er nog een artikel met groot beeld over één van de smulworkshops.

Verkade Paviljoen

Uiteraard is er ook nog steeds belangstelling voor de Verkade collectie. In Dagblad Trouw werd een publicatie over Verkadeplaatjes geplaatst, die later ook in een boek werd gepubliceerd.

Het Belgische magazine KoffieTcacao plaatste eveneens een aantal pagina's over Verkade en een verrassende doelgroep werd aangesproken door Motormagazine. Eén van de redacteurs maakte een serie over de Jac. P. Thijse route (die hij samenstelde) en kwam langs voor een interview en een bezoek aan het museum, om zo nog extra reclame te maken. Tenslotte werd het Zaanse Museum in het meidenblad Tina getipt, vanwege de leuke activiteiten!

Samenwerking en acties

De mooiste samenwerking van het derde kwartaal 2013 was de samenwerking met de AVRO. Vanwege hun jubileum boden zij via de website vouchers aan, die leden konden downloaden. Behalve de vouchers was er op de website veel aandacht en gratis publiciteit voor het Zaanse Museum. De voucher gaf toegang tot het museum en werd met een kortingspercentage vergoed door de AVRO.

Restauratie

Met dank aan de Russische Holding Summa Group, die een groot bedrag ter waarde van € 726.000,- heeft geïnvesteerd in het behoud van het historische huisje, is de eerste fase van de restauratie van het Czaar Peterhuisje gerealiseerd. De restauratie en herstelwerkzaamheden zijn de grootste sinds de bouwwerkzaamheden ten tijden van de laatste Russische Czaar Nicolaas II (de laatste Romanov en eigenaar van het Czaar Peterhuisje).

Op dinsdag 27 november 2012 zijn alle kunstwerken uit het Czaar Peterhuisje overgebracht naar de depots van het Zaan Museum en de bruikleengever de Rijksdienst Cultureel erfgoed. Hierna kon begonnen worden met de werkzaamheden. Op 28 februari 2013 is het Czaar Peterhuisje opgeleverd door aannemer Somass. Op woensdag 6 maart werden door Kortmann Art Packers de werken van de Rijksdienst teruggebracht en opgehangen en de volgende dag de werken uit de depots van het Zaan Museum.

de feestelijke opening van het gerestaureerde Czaar Peterhuisje. Met de nieuwe kleuren van de ombouw, gevonden op basis van kleur-historisch onderzoek, de nieuwe presentatie wand met teksten en films en het nieuwe lichtstelsel staat het huisje weer te schitteren in zijn ombouw. De succesvolle restauratie en alle media aandacht hebben ertoe geleid dat in de drie maanden na de heropening het aantal bezoekers verdrievoudigde. Absolute topaantallen van meer dan 2.000 bezoekers per maand werden behaald in de maanden april en mei. In augustus werd de 10.000ste bezoeker welkom geheten met een bos bloemen, een boek en een blik met Verkade koekjes. Een jaar met bijna 15.000 bezoekers, een absoluut topjaar voor het Czaar Peterhuisje!

Op 28 augustus heeft de jaarlijkse inspectie van de Monumentenwacht plaatsgevonden.

Presentatie en educatie

Tijdens de restauratie werd in het Czaar Peterhuisje aan een nieuwe presentatie gewerkt. Het onderzoek naar de handtekeningen (historische graffiti) in het Czaar Peterhuisje is in de nieuwe presentatie opgenomen. De presentatieteksten zijn in het Russisch vertaald.

De introductie van het nieuwe educatieproject in het Czaar Peterhuisje 'Een Russische Ontmoeting' was succesvol.

Aan het begin van het schooljaar 2013-2014 is gestart met het aanbieden van een nieuw educatief project aan het basisonderwijs in het kader van het Cultuurmenu. De inhoud van het theatrale project sluit aan bij de rol van Anna Pavlovna en de Russische-Nederlandse ontmoeting die in het verleden heeft plaatsgevonden in het Czaar Peterhuisje.

Tijdens het open monumentenweekend op 14 en 15 september is het Czaar Peterhuisje druk bezocht. De toegang was gratis en er waren gratis instap-rondleidingen voor geïnteresseerde bezoekers.

Replica

Met succes heeft het Zaanse Museum deelgenomen aan het project van de Ministerie van Defensie (Nederland) betreffende de bouw van een replica van het Czaar Peterhuisje. Het museum heeft de presentatie in het pand samengesteld. De uitvoerder van het project was het 101 Genie Bataljon uit Wezep. Het Kolomenskoye museum in Moskou heeft voor het plaatsen van de replica een uitstekende locatie beschikbaar gesteld en met hulp van sponsors is de replica met een marineschip naar St. Petersburg vervoerd om daarna naar het museum in Moskou gebracht te worden. Eind september heeft een professionele fotograaf uit het Kolomenskoye museum alle handtekeningen op de wanden van het Czaar Peterhuisje gefotografeerd voor in de replica. De foto's zijn beschikbaar gesteld voor het digitaal archief van het Zaanse Museum.

Bezoekersaantallen Zaanse Museum: 56.498

Bezoekersaantallen Czaar Peterhuisje: 14.832

Aantal leerlingen van de basisschool: 8.842

Aantal leerlingen van het voortgezet onderwijs: 1.130

Kinderfeestjes: 136 kinderen

Verkoop winkel:

220 boekjes Dutch Cooking Today

133 blikjes met afbeelding Verkademeisje van Cees Dekker

213 dienbladen Ot & Sien

82 brillendoekjes

254 koelkastmagneten

183 regenponcho's

Museumcafé:

2.110 stukken appeltaart

2.005 toefjes slagroom

1.530 saucijzenbroodjes

21.000 kopjes koffie en thee van Simon Levelt

Op donderdag 15 september 2013 bestond het Zaans Museum 15 jaar. Om dit te vieren werden de vrienden van het museum uitgenodigd voor een speciale ontvangst, waarbij ze een kijkje konden nemen in de depots van het Zaans Museum & Verkade Paviljoen.

In 2013 is een digitale Nieuwsbrief Vrienden ontwikkeld en het onderdeel op de website voor de Vrienden is toegankelijker gemaakt. Daarnaast is De Geheime Dienst ingeschakeld om wervingsfilmpjes voor de Vrienden van het Zaans Museum te maken. Deze filmpjes zijn op de website geplaatst.

De donatie van de Vrienden van het Zaans Museum is in 2013 besteed aan de tentoonstelling 'Acht fantastische dagen'.

Het bestuur van de Vrienden van het Zaans Museum bestaat uit de volgende leden:

Voorzitter:	Frank Mulder
Vice-voorzitter:	Bert van Kempen
Secretaris:	An Zegwaard
Penningmeester:	Jos Raap
Bestuurslid activiteiten:	Joke Fieseler
Bestuurslid:	Jan Krijt

FONDSSEN EN SPONSOREN

Project herinrichting

BankGiroLoterij
Prins Bernhard Cultuurfonds
Mondriaan Fonds
Provincie Noord-Holland
VSB-fonds
Stichting Zabawas

Zaanse fondsen

Stichting Honig Laanfonds
Stichting Ir. P.M. Duyvisfonds
Gerrit Blaauw Fonds
BredeNHof Stichting
Stichting Krijt Hulpfonds
Mij. tot Nut Algemeen dep. Zaanstad-zuid

Zaans Museum

Partner Rabobank
Vrienden van het Zaans Museum en Verkade Paviljoen

Verkade Paviljoen

Royal Duyvis Wiener

Czaar Peterhuisje

Summa Group

Rabobank Zaanstreek en Zaans Museum tekenen nieuwe partnerovereenkomst

Na vijf jaar succesvol partnerschap hebben het Zaans Museum en Rabobank Zaanstreek woensdag 20 maart opnieuw een partnerovereenkomst getekend. De samenwerking zorgt ervoor dat cultuur voor iedereen toegankelijker wordt. Rabobank Zaanstreek steunt het Zaans Museum voor wederom een periode van vijf jaar.

BESTUUR

De stichting Zaans Museum heeft ten doel als cultureel-historisch museum werkzaam te zijn, op het gebied van behoud, bekendmaking en documentatie van het Zaans cultureel erfgoed in de ruimste zin van het woord.

Voorzitter: de heer mr. P.W. Middelhoven
projectontwikkelaar

Penningmeester: de heer ir. R. Woudt
voormalig directeur/eigenaar Mercuriusgroep Wormerveer

Bestuursleden: mevrouw G. Bakker-Prins

de heer mr. H. Pielkenrood
senior legal counsel ABN AMRO bank

de heer ir. G. Teders
voormalig sectorhoofd stadsontwikkeling en openbare werken

Directeur: mevrouw F.J. Renckens-Stenneberg

Langdurige bruiklenen aan derden

Museum van het Nederlandse Uurwerk, Zaandam (sinds de jaren negentig):

- 6 Chinees porseleinen borden (ZOV-01963)
  - 6 mahoniehouten neo-rococo stoelen met trijp bekleding (ZOV-01363)
  - Knipsel met spreuk 'Wien tijd geworden is als Eeuwigheid En Eeuwigheid als tijd, Hij is bevrijd van allen strijd' (ZOV-04018)
  - Knipsel met spreuk 'Ziet toe waakt en bidt want gij weet niet wanneer de Tijd is' (ZOV-04017)
  - Hand planetarium in blikken trommel (ZOV-01750)
  - Passer van een molenmaker (ZOV-01585)
- Geretourneerd :
- 6 Chinees porseleinen borden (ZOV-01963)
  - 6 mahoniehouten neo-rococo stoelen met trijp bekleding (ZOV-01363)

Rijtuigmuseum, Leek (sinds 1960):

- West-Friese sjees van de familie Honig te Zaandijk (ZOV-03328)

Molenmuseum, Koog aan de Zaan (sinds 1928):

- Merkleletters (ZOV-04691)
- Hekelblok (ZOV-04689)
- Weefgetouw (ZOV-04688)
- Twee halve haren (ZOV-04690)
- Mooimakersgoed (geen inventarisnummer), komt retour

Korte bruiklenen aan derden

Museum Geelvinck Hinloopen.' Swart op de Gracht - Slavernij en de Grachtengordel' (23 april t/m 30 september 2013):

- Schilderij familieportret Bukh-de Jager (ZOV-04305), normaal te zien in het Honig Breethuis

Stichting Tassenmuseum Hendrikje ten behoeve van de tentoonstelling 'Schooltassen - de geschiedenis van de schooltas' (26 februari tot 22 september 2013):

- ZOV-01492 Eikenhouten schooltas 'M. Dekker oud 6 jaar Ao1823'
- ZOV-01497 Eikenhouten schooltas 'Grietje Wms. Honigh, 1840'

Zuiderzeemuseum, Enkhuizen. 'Nederland in 7 overstromingen – De Zuiderzee' (23 november 2013 t/m 22 maart 2015):

- Schilderij Schuilende koeien in de Oostzijderkerk te Zaandam, 1825, ZOV-08003 (B-13-0160)

Inkomende bruiklenen

Ten behoeve van tentoonstelling 'Acht *fantastische* dagen', Zaans Museum (21 juni 2013 t/m 5 januari 2014):

- Maquette van een weefgetouw. Particuliere bruikleen (B-13-0158).

Ten behoeve van tentoonstelling 'Een Positief Beeld', Zaans Museum vide (11 oktober 2013 t/m 30 maart 2014):

- 53 objecten, zoals camera's en materiaal uit zijn doka. Bruikleen de heer Peter Marcuse (B-13-0159).

Schenken en aanwinsten

- Tegeltabelau Wessanen. Op 15 april is in de Schanszaal van het Zaans Museum het monumentale tegeltabelau uit 1915 van de firma Wessanen & Laan geplaatst door de firma Saan uit Diemen.
- Schilderij Zaans meisje. Schilderij van Margarethe Josephine Elisabeth Franco-Cohen Gosschalk (1877-1913), geschenken door mevrouw W.M. Vos-Craije uit Heemstede.
- Czaar Peterhuisje van Vet. Via bemiddeling van journalist Peter Roggeveen ontving het museum een zilveren Czaar Peterhuisje van de firma S.I. Vet & zonen uit 1941, dat diende als wisselprijs voor een schaaktoernooi.
- De Russische auteur Vladimir Dmitriev-Ustyugov biedt 60 stuks van zijn boek 'Eerste Krokussen' gratis aan voor verkoop .

- ZM-13-1209. Rol verduisteringspapier van papierfabriek 'Van Gelder'. Schenking de heer Erik Schots.
- ZM-13-1210. Bruikleen B-05-67 is schenking geworden. Schenking de heer Gerard Blees.
- ZM-13-1212. Verkade Speldje. Schenking mevrouw Vrolijk.
- ZM-13-1213. Koninklijke vlag Wessanen. Schenking de heer Bertus Frederiks.
- ZM-13-1214. Verkadeblik troonwisseling 30-04-2013. Schenking mevrouw Rie van Beek.
- ZM-13-1215. Koffer met kleding van Jo Hekkert-van Eijdsen. Schenking de heer Bart Hekkert.
- ZM-13-1216. Proeflap met naaitechnieken lagere school Wormerveer. Schenking mevrouw Roozendaal in 1999 via de Zaanse Kaper in 2013.
- ZM-13-1217. Honig glazen pot met spaghetti, Honig verpakking Instant Moment Starch, Honig bus Crackfree. Schenking de heer H. van Vliet.
- ZM-13-1218. Drie stukken metaal van de Hembrug, relatiegeschenk presse-papier met authentiek deel van de Hembrug. Schenking de heer Jonk.
- ZM-13-1219. Penning 'Verkade' met bijbehorend doosje. Anonieme schenker.
- ZM-13-1220. Tweekleurig hemdrek voor jongen/man van wollen damast. Schenking mevrouw T. Pameijer.
- Schenking aan ZOV: HVIII-108. Porseleinen kopje met afbeelding van de 'Gortershoek'. Schenking de heer Peter Tock.
- ZM-13-1221. Zes zilveren theelepels/suikerlepels, een zilveren pijpenstoker/krabber, twee juweliersdoosjes Zaanlandsche Zilversmeden. Schenking mevrouw J.J. van Ammers-Douwes.
- ZM-13-1222. Speldjesalbum Honig. Schenking de heer Bart de Vries.
- ZM-13-1223. Bordje/wegwijzer naar het Czaar Peterhuisje). Schenking mevrouw Margo Brinke-Gras.
- ZM-13-1224. Parfumesje Polak & Schwarz 'Claire'. Schenking de heer Sjef Swolfs.

Afstoting

- Houten kist met (scheeps-) timmermangereedschap van de scheepswerf aan de Hogendijk in Zaandam, ZM-15544, voorheen bruikleen via Gerard Horneman aan het Czaar Peterhuisje. Overgedragen aan houtzaagmolen Het Jonge Schaap te Zaandam.

Beeldaanvragen

- Stad en Bedrijf, Rotterdam (nr. 2013-01), ten behoeve van boek over Nederlandse ondernemers V-09013/ V-12595/ V-09088/ ZOV-05388/ ZOV-05389/ ZOV-05386
- De heer Jeroen ter Brugge (nr. 2013-02), ten behoeve van artikel in tijdschrift ZOV-07069
- Museum Amsterdam Noord (nr. 2013-03), ten behoeve van tentoonstelling ZOV-01245
- Natuurhistorisch Museum Natura Docet (nr. 2013-04), ten behoeve van tentoonstelling afbeeldingen uit Verkade-album 'De Bonte Wei' V-04698/ V-04700/ V-04707/ V-04715/ V-04716/ V-04732/ V-4735/ V-04736/ V-04739/ V-04740/ V-04742/ V-04744/ V-04746/ V-04776/ V-04780/ V-04786/ V-04801/ V-04804/ V-04819/ V-04838/ V-04844